

**КАТЯ БЪКЛОВА — „ИДЕЙНО-ЕСТЕТИЧЕСКИ
ИЗМЕРЕНИЯ НА СЪВРЕМЕННИЯ ГЕРОЙ В ПРОЗАТА НА А. ГУЛЯШКИ
И К. КАЛЧЕВ“**

На 29. V. 1975 г. се състоя публична защита на дисертацията на Катя Кирилова Бъклова на тема „Идейно-естетически измерения на съвременния герой в прозата на А. Гуляшки и К. Калчев“. На защитата присъствуваха членове на Научния съвет, писатели, научни сътрудници, специалисти и аспиранти, граждани.

Рецензентите проф. Ефрем Каранфилов и проф. д-р Васил Колевски изтъкнаха в рецензиите си, че избраната тема дава възможност на дисертантката да разкрие творческата индивидуалност на А. Гуляшки и К. Калчев в руслото на общите закономерности у нас преди и особено след 9. IX. 1944 г., а така също и да вземе отношение по най-актуалните проблеми на съвременната ни литература.

По повод ранните творчески търсения на разглежданите автори проф. д-р В. Колевски оцени високо страниците, посветени на кръжока „Христо Смирненски“. В тях дисертантката се стреми да покаже цялата сложност на явленията от 30-те години, още повече, че у някои по-млади литератори у нас напоследък се забелязва неправилно подценяване на писателите от групата на „РЛФ“. Изтъквайки главите, в които е разгледана поетиката и главно стилните особености на Гуляшки и Калчев, В. Колевски подчерта една позитивна тенденция в съвременното ни литературознание — идейно-тематичните проблеми да се свържат в един по-системен анализ с въпросите на художествената структура, за да се постигне цялостна оценка на художествените явления.

В своето изказване проф. Е. Каранфилов подчерта, че същината на художествената творба може да се изясни най-добре посредством „живота“ на героите, чрез умението на автора да се домогне до значима проблематика, която да въплъти в герои, в необходимата мйра индивидуализирани и типизирани. Посочвайки рисковете, свързани с паралелното сравняване на двама автори, рецензентът утвърждава, че в края на краищата всичко зависи от методологията, от избраните средства за

изследване и от способността за конкретен анализ. Изтъкнато бе, че дисертантката е съумяла да постигне атмосферата на 30-те години, когато се формират А. Гуляшки и К. Калчев, както и да обясни убедително ранните неуспехи на А. Гуляшки. Като най-цялостен и правдив е посочен анализът на историческата проза на А. Гуляшки. Приносен момент представят обобщенията за положителния герой у двамата разглеждани белетристи, които са пръв опит да се осмисли характерното, отличаващо положителните герои на тези утвърдени наши автори. Отбелязана бе също правилната методологическа постановка, добросъвестното и задълбочено познаване на конкретния художествен материал и библиографията върху него, както и оригиналните обобщения и изводи, необходими, за да бъде присъдена на дисертантката научната степен „кандидат на филологическите науки“.

В обсъждането на дисертацията взеха участие проф. Г. Димов, н. с. Елка Константинова, н. с. Хр. Йорданов, проф. Ст. Каролов.

Проф. Г. Димов изтъкна, че дисертантката се домогва по свой път към съвременната проблематика и базирайки се на правилна методология, свързва художествените явления с цялата обществено политическа действителност през 30-те години. Паралелният анализ на двамата автори дава интересна възможност да се оцени тяхното творчество и да се видят съществени страни от тяхната поетика. Възразенията по отделни оценки и постановки не намаляват положителното впечатление от самостоятелните занимания на К. Бъклова и от качествата, които показва като изследовател на съвременната литература.

Н. с. Елка Константинова се спря върху трудностите, с които е свързано едно обширно и всестранино изследване на двама автори. То изисква специална методология, защото разглежда живи автори, които са в процес на развитие, за разлика от едно творчество, окончателно оформено като художествено явление.

Правилно е, че К. Калчев и А. Гуляшки не са съпоставени като ценности, като величини. Търсено е тяхното своеобразие, при което позициите и оценките на дисертантката са правилно изявени. Работата ѝ е нова и като изследователски подход.

Н. с. Христо Йорданов посочи, че най-ценното в наблюденията на Бъклова е амбицията ѝ да анализира самостоятелно, да съотнася и квалифицира разнородни факти и правилно да оцени сложността им. Бъклова не схематизира и не опростява трудното освобождаване от нормативите и ненужния ригоризъм, а отчита пораженията, сложната душевна борба и диалектиката на творческото съзнание.

Проф. Ст. Каролев подчерта, че избраната от К. Бъклова тема може да подтикне към анализ на социалната обусловеност и психологията на героя, върху обобщения относно съотношението типично — индивидуално, и то предимно в сферата на нравствено-психологическите му измерения. К. Бъклова свързва проблема с неговите

стилно-изобразителни аспекти — една неотпъкана все още пътека в нашето литературознание. А това само по себе си е вече достатъчно за един кандидат на науките. Проф. Ст. Каролев посочи положителния стремеж да се разгледат авторите в тяхното развитие, да се дадат точни естетически оценки, да се постави творчеството на А. Гуляшки и К. Калчев в широк идейно-естетически контекст, за да се видят и съвременните художествени тенденции.

Накрая К. Бъклова даде пояснение и отговори на направените бележки и възражения.

Общото мнение на рецензентите и изказаните се, че на Катя Кирилова Бъклова заслужено трябва да се присъди научната степен „кандидат на филологическите науки“, бе потвърдено от Научния съвет — всички негови членове единодушно гласуваха да бъде присъдена на Катя Бъклова научната степен „кандидат на филологическите науки“.

С. Б.